İşlevsel (Fonksiyonel) Bölgeler

Cevap Anahtarı · Kısa Çözümler

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1. **a) işlevsel (fonksiyonel) b) azalır c) çekirdek**

2. **D) Bir üniversiteye öğrenci gönderen illerin oluşturduğu alan**
   Üniversite merkez, öğrenci gönderen iller çevredir; aralarında hareket vardır.

3. **D – Y – D – Y**
   Etkileşim merkezden uzaklaştıkça azalır; bazı işlevsel bölgelerin kesin sınırı yoktur.

4. **E) Bir çöl iklim kuşağı**
   Merkez, çevresiyle etkileşim kuran bir odak noktasıdır; iklim kuşağı şekilsel bir bölgedir.

5. **Merkez: şekilsel – yok; işlevsel – var. Dayandığı temel: şekilsel – kritere göre türdeşlik (benzerlik); işlevsel – merkez ile çevre arasındaki etkileşim (ilişki, hareket).**

6. **A) Bir büyükşehir belediyesinin yetki alanı**
   Yetki alanı yasal olarak belirlenmiş sınırlara sahiptir.

7. **Örnek: İl merkezindeki devlet hastanesine hasta gelen ilçe ve köyler (merkez: hastane); ilçedeki haftalık pazara alışverişe gelen köyler (merkez: pazar yeri) (okul servis alanı, AVM müşteri alanı da kabul edilir).**

8. **D**
   Bazı işlevsel bölgelerin sınırları talebe ve rekabete göre sürekli değişir.

9. **A) Bir dağın yükseltisinin çevresindeki ovalardan fazla olması**
   Yükselti farkı bir hareket ya da etkileşim değil, fiziki bir özelliktir.

10. **Örnek: İki şehir arasına hızlı tren hattı yapılınca şehirler arasında iş, alışveriş ve turizm hareketleri artar; şehrin etki alanı genişler ve işlevselliği artar. Etkileşim azalırsa (ör. yol kapanırsa) işlevsellik de azalır.**

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11. **K – L – M. K merkeze en yakın olduğu için etkileşim en yoğun; M en uzakta olduğu için en zayıftır.**
    Etkileşimin yoğunluğu merkezden uzaklaştıkça azalır.

12 **E) Başka bir alışveriş merkezinin etki alanına da girebilmeleri**
Etki alanının dış kesimleri rakip merkezlerin etki alanlarıyla çakışabilir.

13 **a) 240 → 60: (240 - 60) ÷ 240 × 100 = %75 azalmıştır. b) Etkileşimin yoğunluğunun merkezden uzaklaştıkça azaldığını gösterir.**

14 **C) I ve III**
Liman ve yayın kuruluşu birer merkezdir; iklim bölgesi şekilseldir.

15 **D**
Uzaklık arttıkça zaman ve maliyet artar, rakip merkezler devreye girer.

16 **Örnek: 2. kutu: Şehirden köylere sanayi ürünleri, yakıt ve giyim eşyası gider. 4. kutu: Şehir ile köyler arasında ulaşım, ticaret ve bilgi akışı artar; şehir bölgenin merkezi olur.**

17 **B) Şehir merkezine uzak köylere yeni ve hızlı bir ulaşım hattı yapılması**
Ulaşım kolaylaştıkça daha uzak yerler merkezle etkileşime girer.

18 **B) I ve II**
İşlevsel bölgenin içindeki yerlerin birbirine benzemesi gerekmez.

19 **Merkez: İlçedeki pazar yeri. Çevre: Pazara gelen köyler. Hareketler: Köylülerin ürünlerini satmak için pazara getirmesi, alışveriş için pazara gelip gitmesi; para, ürün ve bilgi akışı.**

20 **E) Yerin eğiminin artması**
Ekonomi ve iletişimdeki gelişmeler bazı yerleri kültürel, ekonomik ve politik merkezlere dönüştürmüştür.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 **A**
Kasaba, farklı hizmetler bakımından iki merkezin etki alanında bulunmaktadır.

22 **a) 80 + 60 - 120 = 20 km. b) A'ya 60 km ile 80 km arası. Bu kesimde yaşayanlar ihtiyaçlarına göre iki şehrin hizmetlerinden de yararlanabilir; iki merkez burada rekabet eder.**
B'nin etkisi A'dan 120 - 60 = 60 km'de başlar; A'nın etkisi 80 km'de biter.

23 **C) Bir sabah gazetesinin günlük dağıtım alanı**
Gazete dağıtım alanı rakiplere ve talebe göre gün içinde bile değişebilir.

24 **D**

Havalimanı şehri küresel ağlara bağlayarak etki alanını genişletmiştir.

25 **a) Etkileşimin merkezden uzaklaştıkça azalmasını (etki alanının merkezde yoğun, çevreye doğru zayıf olmasını). b) Örnek: Farklı ve nitelikli bölümler açmak; yurt ve burs olanaklarını artırmak; uzak illere tanıtım yapmak; ulaşım bağlantılarını güçlendirmek.**

26 **B) Büyükşehir yetki alanı – liman etki alanı**

Büyükşehir yetki alanı ve liman etki alanı bir merkez etrafındaki ilişkiye dayanır.

27 **C**

Bir limanın etki alanında dağlık alanlar, ovalar, köyler ve şehirler birlikte bulunabilir.

28 **Örnek: Bir kıyı ovası Akdeniz iklim bölgesinin (doğal şekilsel) ve narenciye üretim bölgesinin (beşerî şekilsel) içindedir. Aynı ova, ürünlerini ihraç ettiği büyük bir limanın etki alanında olduğu için bir işlevsel bölgenin de parçasıdır.**

29 **C) I ve III**

I etki alanını, III merkezler arası rekabet ile etki alanının daralmasını gösterir; II şekilsel bir bilgidir.

30 **E**

Ekonomi ve iletişimdeki gelişmeler merkezlerin etki alanını genişletir.